

[Hartig Frisch.]

vil det være sikkert — det kan ikke betvivles fra nogen Side —, at vi staar over for et faktisk Gærmonopol. Ogsaa her har vi faaet Udtalelser, som viser, at man, selvfølgelig, kan regne med, at der kan komme eventuelle Priskampe derved, at der opstaar konkurrerende Virksomheder, men over for det Produktionsapparat, som i Aarenes Løb er skabt — ikke mindst i Ly af Monopolet og saaledes delvis paa Samfundets Regning —, vil den nuværende Gærfabrikation staa saa stærkt i Konkurrencen, at vi uvægerlig alligevel efter den Priskamp vil komme ind under et faktisk Monopol; saa bliver Spørgsmaalet ikke dette: fri Konkurrence i Gær eller en Statsordning, nej, saa bliver Spørgsmaalet om to Monopoler, enten et statskontrolleret Gærmonopol eller et faktisk og ukontrolleret Gærmonopol. Ogsaa dette har for Flertallets Vedkommende medvirket til, at man har sagt, at man ikke ved denne Lovgivning kan forsvare at skille Gæren ud fra Spritten.

Et af Mindretallene, nemlig Venstremindretallet, gør i sin Betænkning nogle Bemærkninger — hvis jeg maa tillade mig at citere det — saalydende:

„idet de Erfaringer, der er gjort paa det heromhandlede Omraade med Hensyn til Stigning i Produktions- og Fordelelsingsomkostninger, efter Mindretallets Opfattelse ikke gør det ønskeligt at udvide Monopolomraadet“.

Denne Bemærkning, som her er indføjet i Mindretalsbetænkningen, maa jo kaldes en meget alvorlig Anklage mod det hidtil sidende tilsynsførende Udvalg. Jeg ser helt bort fra de Bebrejdelser, der kan rejses mod Selskabet, for man kan jo sige, det er et privat Selskab, og at det har søgt at skaffe sig det størst mulige Udbytte, men man maa indrømme, at det er en meget grov Klage, der her rettes mod det tilsynsførende Udvalg, hvori der bl. a. sidder Repræsentanter for de saakaldte fire store Partier; i Virkeligheden sigter man dette Udvalg for ikke at have røgtet sin Opgave, man sigter det i denne Bemærkning for — vidende, at det tilsynsførende Udvalg ved den nugældende Ordning har det faktiske Indseende med disse Ting — ikke at have røgtet sin Opgave. Nu kan man sige, at det maa blive de paagældende tilsynsførendes Sag at tilbagevise disse Sigtelser, men bortset fra, hvad der kan siges fra den Kant, tror jeg, der er Grund ogsaa for os andre til at paa-pege, at denne Udtalelse sikker ikke er sagligt berettiget.

Jeg har ad forskellige Veje søgt at

skaffe mig Underretning om, hvordan Forholdene ligger for denne Produktionsgren — jeg var allerede inde paa Spørgsmaalet ved første Behandling —, og jeg mener at kunne sige, at bortset fra, at Produkterne paa Grund af Skatten er dyre — det er en anden Side af Sagen —, er det en Produktionsgren, om hvilken man kan sige, at den egentlig i mange Henseender kan være forbilledlig. Hvis man læser den nugældende Koncession igennem, viser det sig, at Ordningen med de forskellige Fonds, den glidende Skala, om jeg saa maa sige, er en saadan, at Forholdet mellem Udligningsfonden, Reparationsfonden, Udbyttefonden o. s. v. maa siges at være saa nøje gennemtænkt og derefter af det tilsynsførende Udvalg gennemført, at de forskellige Momenter i den Grad ophæver hinanden, at det ved et Forsøg fra Spritfabrikkernes Side paa at drive en ublu Prispolitik rent automatisk vil komme til at virke saadan, at disse Fonds indbyrdes reagerer paa en saadan Maade, at det ikke bliver Selskabet, der kommer til at drage Fordelen deraf. Det skulde forbavse mig, om ikke visse af de Medlemmer, som har været med til at skrive Mindretallets Betænkning, er inde i disse Forhold og ved, hvordan det forholder sig. Derfor synes jeg, at de Bemærkninger, der her er gjort, foruden at de rammer det tilsynsførende Udvalg, tillige hviler paa et Grundlag, som man maa sige sagligt set er meget angribeligt.

Jeg vil dernæst gerne gøre nogle Bemærkninger til de Ændringsforslag, der er stillet fra Mindretallenes Side. Det første, jeg kommer til, har til Udgangspunkt den Bemærkning i Lovforslaget, at

„Fremstilling af Gær og Spiritus maa kun finde Sted her i Landet“.

I Bemærkningerne til Lovforslaget har Ministeren udtrykkelig gjort opmærksom paa, at dette betyder, at ogsaa Frihavnsomraadet er inddraget under Loven. Dette Spørgsmaal har vakt en Del Uro, og man har faaet Henvendelser fra Frihavnselskabet og fra anden Side. Ministeren har i Udvalget gjort Rede for, at det, der tilsigtes, i Virkeligheden ikke er en Ændring, men en Legalisering af de bestaaende Forhold, idet Ordningen for Frihavns Omraade i Øjeblikket er fastsat ved Bekendtgørelse af 28. Februar 1923, efter hvilken Bekendtgørelse Spiritus ikke uden Handelsministerens Samtykke maa anvendes til Fremstilling af Brændevin og Akvavit. Man vil altsaa se, at det ikke er et Forsøg paa at skabe en Ændring i Forholdet, men at det er et Led i de almindelige Bestræbelser for at skabe